

Dag van de jonge historici - CegeSoma - 5 mei 2022

Samenvatting Masterthesis – Tibo Minsart

Alle geschiedenis is een geschiedenis van mensen. Toch? Paradoxaal genoeg blijken mensen en hun ervaringen soms te ontbreken in hun eigen geschiedenis, of toch op z'n minst moeilijk te vinden. Dit kan liggen aan het verloop van het verleden zelf, de keuzes die voorgaande historici hebben gemaakt, of zelfs de aard van de bronnen die we gebruiken. De geschiedenis van het verzet, en in het bijzonder de geschiedenis van de Inlichtingen- en Actieagenten (IAA), durft soms te lijden onder dit probleem. Na de bezetting komen de IAA niet in beeld, en dus ook niet in de publieke herinnering, waar het Gewapend Verzet dat wel deed. Bovendien bleek een groot deel van het verzet van de IAA uiterst geheim, omwille van de betrokkenheid van inlichtingen- en geheime diensten. Ook kozen voorgaande historici bij het onderzoek naar de IAA voor een netwerkperspectief. De focus lag bij de kopstukken in het verhaal, de acties en de organisatie. Dit is best logisch, aangezien de bronnen voor het onderzoek naar de IAA het beeld naar voren schuiven van een militaire organisatie, een netwerk, een structuur.

Omwille van bovenstaande historische en historiografische factoren zijn 'normale' IAA en hun ervaringen afwezig in hun eigen geschiedenis. Echter, het verzet is een maatschappelijk verschijnsel dat verankerd zit in het weefsel van een gemeenschap. De enige manier om ten volle te begrijpen wat voor een fenomeen verzet precies was (en is), is door net te kijken naar de sociale geschiedenis ervan. Het idee achter dit onderzoek was dan ook om bewust te werken vanuit een vernieuwend sociaalhistorisch perspectief. Wij kozen daarom voor een beperkte geografische focus, meer bepaald de gemeente Mortsels, waar in totaal een zestiental IAA actief waren.

Dit gaf ons de kans om het beste van twee werelden te verenigen. Enerzijds maakten we ruimte om erg grondig te kijken naar de individuele verhalen van deze verzetslieden. 'Verhalen' klinkt weliswaar niet erg academisch, en ver verwijderd van complexe theorieën en niche-concepten waar historici zich vaak mee bezig houden. Maar het leek ons in deze studie wel verantwoord, gezien het de onderzoeker toestaat om dicht bij zijn onderwerp te komen, waarna hij (meer) diepgaande vragen kan stellen. Waar we de ene bladzijde bij wijze van spreken bij de verzetslieden in de huiskamer zaten, wensten we in tweede instantie na te gaan in welke mate de trends die we in Mortsels aantroffen beantwoorden aan het 'Belgische plaatje', en hoe enige verschillen te verklaren waren. Concreet betekent dat het expliciteren van sociale profielen, met oog voor gender en leeftijd, om sociale vraagstukken rond het ontstaan en de maatschappelijke verankering van verzetsactiviteiten te beantwoorden. Sommige van deze vragen werden al eerder geformuleerd, en konden we dus contesteren of bevestigen door ons eigen onderzoek. Ook konden we enkele vernieuwende vragen stellen zoals 'in hoeverre is er sprake van sociale mobiliteit binnen het verzet?' Zodoende droegen we ook op zinnige wijze bij aan ruimere debatten en ontsloten we pistes voor verder historisch onderzoek.